

कर्णाली प्रदेश सहकारी ऐन, २०७५ लाई पहिलो संशोधन गर्न बनेको विधेयक

प्रस्तावना: कर्णाली प्रदेश सहकारी ऐन, २०७५ लाई संशोधन गर्न बाञ्छनीय भएकोले,

कर्णाली प्रदेश सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस ऐनको नाम “कर्णाली प्रदेश सहकारी (पहिलो संशोधन) ऐन, २०७७” रहेको छ ।
(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
२. कर्णाली प्रदेश सहकारी ऐन, २०७५ को दफा २ मा संशोधन: कर्णाली प्रदेश सहकारी ऐन, २०७५ (यसपछि “मूल ऐन” भनिएको) को दफा २ को खण्ड (क) मा रहेको दफा “२७” भन्ने अङ्कलाई “२६” भन्ने अङ्क बनाईएको छ ।
३. मूल ऐनको दफा ३ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ३ को,-
 - (१) उपदफा (१) मा रहेको “पच्चिस” भन्ने शब्द को सट्टा “तिस” भन्ने शब्द राखिएको छ ।
 - (२) उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएकोछ:
“(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि बचत तथा ऋणको कारोबार गर्ने संस्था गठन गर्दा महानगरपालिका र उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा कम्तिमा एकसय जना र नगरपालिका क्षेत्रमा कम्तिमा पचास जना नेपाली नागरिकहरूको सहभागिता हुनुपर्ने छ । मारहेको “बचत तथा ऋणको कारोबार गर्ने संस्था गठन गर्दा” भन्ने शब्दहरूलाई सो स्थानबाट झिकीसोही उपदफामा रहेको महानगरपालिका भन्ने शब्दको अगाडि राखिएको छ ।”
४. मूल ऐनको दफा १३ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १३ को उपदफा (५) पछि देहाएको उपदफा (६) र (७) थपिएकोछ:
 - (६) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि महानगरपालिका र उप-महानगरपालिकाको हकमा सिमाना जोडिएका एक एक वटा मात्र वडा समावेश हुने गरी दुई स्थानीय तह वा नगरपालिका र गाउँपालिकाको हकमा सिमाना जोडिएका वडाहरू समावेश हुने गरी दुई स्थानीय तह पर्नेगरी तोकिएको मापदण्ड बमोजिम बचत तथा ऋण सहकारी संस्था दर्ता गरिनेछ ।
 - (७) दफा ८ बमोजिमको विशिष्टिकृत सङ्घको हकमा विषयगत जिल्ला सहकारी सङ्घ वा विषयगत प्रदेश सहकारी सङ्घ वा केन्द्रीय विषयगत सहकारी सङ्घद्वारा प्रदान गरिने सेवामा दोहोरो नपर्ने गरी मात्र दर्ता हुन सक्नेछ ।”
५. मूल ऐनको दफा १६ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १६ को,-
 - (१) उपदफा (१) को खण्ड (क) मा “उप-महानगरपालिकाको” भन्ने शब्दको पछि “एक वडा पर्ने गरी कम्तिमा” भन्ने शब्दहरू झिकी सोको सट्टा “सिमाना जोडिएका एक एक वटा मात्र वडा पर्ने गरी” भन्ने शब्दहरू राखिएकोछ ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (ख) मा रहेको "अन्यको हकमा देहायका आधारमा एक भन्दा बढी स्थानीय तहसम्म" भन्ने वाक्यांशको सट्टा "नगरपालिका वा गाउँपालिकामा बचत तथा ऋणको मुख्य कारोवार गर्ने संस्था र अन्य संस्थाको हकमा देहायका आधारमा तोकिएबमोजिम सिमाना जोडिएका वडाहरू समावेश हुनेगरी दुई स्थानीय तहसम्म" भन्ने वाक्यांश राखिएकोछ।

(३) उपदफा (२) को खण्ड (ग) को सट्टा देहायको उपदफा (ग) राखिएकोछ :-

"(ग) दफा १३ को उपदफा (६) बमोजिम निर्धारित मापदण्ड प्रतिकूल नरहेको।"

(४) उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (३ क) थपिएको छ :-

"(३ क) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखेको भए तापनि जलविद्युत आयोजना, शिक्षा, भाषिक, साहित्यिक, साँस्कृतिक, स्वास्थ्य सेवा, सञ्चार, यातायात, विशेष कृषि वा वनजन्य पैदावारको उत्पादन, सञ्चय वा प्रशोधनगर्ने जस्ता व्यावसायिक क्षेत्र एवं सदस्यहरूको सहभागिता विस्तारका कारण प्रारम्भ मै फराकिलोकार्यक्षेत्र आवश्यक पर्ने संस्थाको कार्यक्षेत्र दर्ता गर्दाका बखत नै तोकिएको आधारमा प्रदेशभित्रका एक स्थानीय तह वा जिल्ला वा एकभन्दा बढि जिल्ला कायम गर्न सकिनेछ।"

(४) उपदफा (५) को,-

(१) खण्ड (क) को "उपदफा" भन्ने शब्द पछिको "(५)" भन्ने अङ्कको सट्टा "(४)" भन्ने अङ्क राखिएको छ।

(२) खण्ड (ख) को "उपदफा" भन्ने शब्द पछिको "(५)" भन्ने अङ्कको सट्टा "(४)" भन्ने अङ्क राखिएको छ।

६. मूल ऐनको दफा १९ मा संशोधन:मूल ऐनको दफा १९को,-

(१) उपदफा (१)मा रहेको दर्ता भन्ने शब्द पछि रहेको "भएपछि संस्थाले आफ्नो" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "प्रमाणपत्र प्राप्त गरेपछि संस्थावा सङ्गले दफा २२ बमोजिमको"भन्ने शब्दहरू राखिएकोछ।

७. मूल ऐनको दफा २० मा संशोधन:मूल ऐनको दफा २० को उपदफा (३) झिकिएकोछ।

८. मूल ऐनको दफा २४ मा संशोधन:मूल ऐनको दफा २४ को,-

(१) मूल शीर्षकमा र सोपछि रहेको "प्रादेशिक" भन्ने शब्दको सट्टा "प्रदेश" भन्ने शब्द राखिएकोछ।

(२)खण्ड (ड)झिकिएको छ ।

९. मूल ऐनको दफा २५ मा संशोधन:मूल ऐनको दफा २५ को,-

(१) उपदफा (२) मा रहेको "रजिष्ट्रार" भन्ने शब्दको पछि रहेको "तथा" भन्ने शब्दको सट्टा "वा" भन्ने शब्द राखिएकोछ।

१०. मूल ऐनको दफा २७ मा संशोधन:मूल ऐनको दफा २७ को,-

(१) उपदफा (१)मा रहेको "तर, विनियम पुनर्लेखनको हकमा साधारणसभाको कूल सदस्य संख्याको दुई तिहाईबाट अनुमोदन गराउनु पर्नेछ" भन्ने वाक्यांश झिकिएकोछ।

(२) उपदफा (२) मा रहेको "संशोधन" भन्ने शब्द पछिको "वा पुनर्लेखन" भन्ने शब्दहरू र "लागू हुनेछ" भन्ने शब्दहरू पछि रहेको "र आन्तरिक कार्यविधि साधारणसभाबाट पारित गरी लागू गर्न सकिनेछ" भन्ने शब्दहरू झिकिएकोछ।

(३) उपदफा (३), (४), (५) र (६) झिकिएकोछ।

११. मूल ऐनको दफा ३२ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ३२ को उपदफा (१) को खण्ड (ग) पछि देहायको खण्ड (घ) थपिएकोछ:-

"(घ)दफा २८ बमोजिमको योग्यता नभएमा।"

१२. मूल ऐनको दफा ३७ मा संशोधन:मूल ऐनको दफा ३७ को उपदफा (३) को खण्ड (च) मा रहेको "निर्देशन" भन्ने शब्दको सट्टा "आदेश" भन्ने शब्द राखिएकोछ।

१३. मूल ऐनको दफा ३८ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ३८ को उपदफा (५) को सट्टा देहाएको उपदफा (५) राखिएकोछ:-

"(५) एकहजार वा सोभन्दा बढी सदस्य भएको संस्थाले साधारण सभा गर्दा समान कार्यसूचीमा छुलफल गर्ने गरी तोकिएबमोजिम सदस्य संख्याको आधारमा स्थानीय तह वा त्यसका वडा वा अन्य उपयुक्त भौगोलिक इकाई समावेश हुने गरी कार्यक्षेत्र विभाजन गरी विभाजित इकाईहरूमा सञ्चालक सदस्यहरूलाई पठाई साधारण सभा गर्न र त्यस्तो सभाको निर्णय प्रमाणित गर्नको लागि प्रतिनिधि छनौट गर्न सक्नेछ। त्यस्ता प्रतिनिधिहरूको उपस्थितिको सभाले साधारण सभाको अन्तिम निर्णय प्रमाणित गर्नेछ।"

१४. मूल ऐनको दफा ३९ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ३९ को,-

(१) उपदफा (२) मा रहेको "समितिमा" भन्ने शब्दको पछि रहेको "न्यूनतम" भन्ने शब्दको सट्टा "उपलब्ध भएसम्म कम्तिमा एकजना पदाधिकारी सहित" भन्ने शब्दहरू राखिएकोछ।

(२) उपदफा (४) पछि देहायको उपदफा (५) थपिएकोछ:-

"(५) कुनै व्यक्ति एकै समयमा एकमात्र सहकारी संस्थाको सञ्चालक हुन सक्नेछ।"

(३) उपदफा (६) मा "एकभन्दा बढि" भन्ने शब्दहरू पछि, "सोही वा अर्को" भन्ने शब्दहरू पछि र "कुनै एक" भन्ने शब्दहरू पछि रहेको "संस्थाको" भन्ने शब्दको सट्टा "सहकारी संस्थाको" भन्ने शब्दहरू राखिएकोछ।

(४) उपदफा (६) पछि देहायका उपदफा (६ क) र उपदफा (६ ख) थपिएकोछ:-

"(६ क) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहको वा तिनको स्वामित्व रहेको कुनै निकायमा निर्वाचित वा मनोनित हुने पदमा बहाल रहेको पदाधिकारी वा त्यस्तो निकायमा कार्यरत कर्मचारी सहकारी संस्थाको समितिमा निर्वाचित वा मनोनित हुन सक्ने छैन।"

"(६ ख) यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत उपदफा (६ क) मा उल्लिखित पदाधिकारी वा कर्मचारी कुनै सहकारी संस्थाको समितिमा रहेछ भने यो ऐन प्रारम्भ भएको मितिले छ महिनाभित्र समिति वा त्यस्तो निकायमध्ये एकबाट अलग हुनु पर्नेछ।"

(५) उपदफा (७) मा "कार्यावधि" भन्ने शब्द पछि रहेको "तीन" भन्ने शब्दको सट्टा "चार" भन्ने शब्द राखिएकोछ।

१ मूल ऐनको दफा ४६ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ४६ को उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) र (४) थपिएकोछ:-

"(३) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहको वा तिनको स्वामित्व रहेको कुनै निकायमा निर्वाचित वा मनोनित हुने पदमा बहाल रहेको पदाधिकारी वा त्यस्तो निकायमा कार्यरत कर्मचारी सहकारी संस्थाको लेखा सुपरिवेक्षण समितिमा निर्वाचित वा मनोनित हुन सक्ने छैन।"

"(४) यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत उपदफा (३) मा उल्लिखित पदाधिकारी वा कर्मचारी कुनै सहकारी संस्थाको लेखा सुपरिवेक्षण समितिमा रहेछ भने यो ऐन प्रारम्भ भएको मितिले छ महिनाभित्र लेखा सुपरिवेक्षण समिति वा त्यस्तो निकायमध्ये एकबाट अलग हुनु पर्नेछ।"

२ मूल ऐनको दफा ४८ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ४८ को उपदफा (७) झिकिएको छ।

३ मूल ऐनको दफा ४९ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ४९ को-

(१) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएकोछ:-

"(१) सहकारी संस्थाको प्रयोजनका लागि बचत तथा ऋणको सन्दर्भ व्याजदर सहकारी सम्बन्धी संघीय कानूनबमोजिम हुनेछ।"

(२) उपदफा (२) मा रहेको "संस्थाका" भन्ने शब्दको सट्टा "सहकारी संस्थाका" भन्ने शब्दहरू राखिएकोछ।

(३) उपदफा (३) झिकिएकोछ।

४ मूल ऐनको दफा ६१ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ६१ को-

(१) उपदफा (१) मा रहेको "संस्थाले" भन्ने शब्दको सट्टा "सहकारी संस्थाले" भन्ने शब्दहरू राखिएकोछ।

(२) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएकोछ:

"(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सहकारी संस्थाले एकै सदस्यलाई आफ्नो कूल शेयर पूँजीको बिस प्रतिशतभन्दा बढी हुनेगरी शेयर बिक्री गर्न सक्नेछैन।

तर, नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्व भएको संस्थाको हकमा यो बन्देज लागू हुनेछैन।"

५ मूल ऐनको परिच्छेद -१० मा संशोधन: मूल ऐनको परिच्छेद-१० को परिच्छेद शीर्षकमा रहेको "संस्थाको कोष" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "सहकारी संस्थाको कोष" भन्ने शब्दहरू राखिएकोछ।

- ६ **मूल ऐनको दफा ६५ मा संशोधन:**मूल ऐनको दफा ६५को,-
 (१) दफा शिर्षक र उपदफा (१) मा रहेको "संस्थाको" भन्ने शब्दको सट्टा "सहकारी संस्थाको" भन्ने शब्दहरू राखिएकोछ।
 (२) उपदफा (१) को खण्ड (घ) मा रहेको "प्रदेश सरकार" भन्ने शब्दहरू पछि "वा स्थानीय तह" भन्ने शब्दहरू थपिएकोछ।
- ७ **मूल ऐनको दफा ६८ मा संशोधन:**मूल ऐनको दफा ६८को,-
 (१) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थपिएकोछ :-
 "(३) सहकारी प्रवर्द्धन कोषको सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था सहकारी सम्बन्धी संघीय कानून बमोजिम हुनेछ।"
 (२) उपदफा (३), (४), (५), (६), (७), (८), (९) र (१०) झिकिएको छ।
- ८ **मूल ऐनको दफा ६९ मा संशोधन:**मूल ऐनको दफा ६९ को उपदफा (१) मा रहेको "संस्थामा" भन्ने शब्दको सट्टा "सहकारी संस्थामा" भन्ने शब्दहरू राखिएकोछ।
- ९ **मूल ऐनको दफा ७५ मा संशोधन:**मूल ऐनको दफा ७५को उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (३ क) थपिएकोछ:-
 "(३ क) उपदफा (३) बमोजिमको अवस्था भएमा सम्बन्धित सहकारी संस्थाको साधारण सभाले दफा ७४ बमोजिम अर्को लेखापरीक्षक नियुक्त गरी लेखापरीक्षण गराउनु पर्नेछ।"
- १० **मूल ऐनको दफा ७६ मा संशोधन:** मूल ऐनको दफा ७६को,-
 (१) उपदफा (२) मा "जगेडा कोषमा छुट्याइएको रकम," भन्ने शब्दहरू पछि "दफा ६७ को उपदफा (२) बमोजिम संरक्षित पूँजी फिर्ता कोष र" भन्ने शब्दहरू थपिएकोछ।
 (२) उपदफा (५) र (६)को सट्टा देहायका उपदफा (५) र (६) राखिएकोछ:-
 "(५) सहकारी संस्थाले पाउने अन्य छुट, सुविधा र सहूलियत सहकारी सम्बन्धी संघीय कानूनमा व्यवस्था भएबमोजिम हुनेछ।"
 "(६) प्रचलित कानूनको प्रतिकूल नहुने गरी प्रदेश सरकारले प्रदेश राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी सहकारी संस्थालाई थप छुट, सुविधा र सहूलियत दिन सक्नेछ।"
 (३) उपदफा (६) पछि देहायको उपदफा (७) थपिएकोछ :-
 "(७) यस दफा बमोजिमको छुट, सुविधा र सहूलियत प्राप्ति सम्बन्धी प्रक्रिया तोकिएबमोजिम हुनेछ।"
- ११ **मूल ऐनको दफा ७७ मा संशोधन:**मूल ऐनको दफा ७७को उपदफा (७)पछि देहायको उपदफा (८) थपिएकोछ:-
 "(८) ऋण अशुलीसम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ।"

- १२ **मूल ऐनको दफा ७८ मा संशोधन:** मूल ऐनको दफा ७८ मा उपदफा (१) थप गरि सो दफामा भएका शब्दहरूलाई उपदफा (१) मा राखिएकोछ र सो पछि देहायको उपदफा (२) थपिएकोछ:-
 "(२) कालोसूची प्रकाशनसम्बन्धी व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ।"
- १३ **मूल ऐनको दफा ७९ मा संशोधन:** मूल ऐनको दफा ७९ को उपदफा (१) मा "(१)" पछि रहेको "एक" भन्ने शब्द झिकिएकोछ।
- १४ **मूल ऐनको दफा ८० मा संशोधन:** मूल ऐनको दफा ८० मा रहेको "प्रादेशिक" भन्ने शब्दको सट्टा "प्रदेश" भन्ने शब्द राखिएकोछ।
- १५ **मूल ऐनको दफा ८१ मा संशोधन:**मूल ऐनको दफा ८१ मा रहेको "रजिष्ट्रारले" भन्ने शब्दको सट्टा "सहकारी संस्थाले" भन्ने शब्दहरू र "गारिदिन" भन्ने शब्दको सट्टा "गर्न" भन्ने शब्द राखिएकोछ।
- १६ **मूल ऐनको दफा ८२ मा संशोधन:** मूल ऐनको दफा ८२ को उपदफा (१) मा रहेको "वा रजिष्ट्रार" भन्ने शब्दहरू र "त्यसरी रोक्का राख्दा सम्बन्धित व्यक्तिलाइ अन्याय परेमा निजलाइ प्रचलित कानूनबमोजिम उपचार खोज्न बाधा पर्ने छैन।" भन्ने शब्दहरू झिकिएकोछ।
- १७ **मूल ऐनको दफा ८५ मा संशोधन:** मूल ऐनको दफा ८५ को उपदफा (७) पछि देहायको उपदफा (८) थपिएकोछ:-
 "(८) एकिकरण र विभाजन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ।"
- १८ **मूल ऐनको दफा ८६ मा संशोधन:** मूल ऐनको दफा ८६ को उपदफा (६) पछि देहायको उपदफा (६ क) थपिएकोछ:-
 "(६ क) उपदफा (२) वा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि रजिष्ट्रारले प्रदेश सरकारले तोकेको सीमाभन्दा बढी रकम अनुदान प्राप्त गरेको संस्था वा संघको दर्ता खारेज गर्नु अघि मन्त्रालयको स्वीकृति लिनु पर्नेछ।"
- १९ **मूलऐनको दफा ८७ मा संशोधन:**(१) मूल ऐनको दफा ८७ को,-
 (१) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएकोछ :-
 "(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तोकिएको सीमासम्मको सम्पत्ति भएको सहकारी संस्थाको हकमा रजिष्ट्रारले कुनै अधिकृत कर्मचारीलाई लिक्विडेटर नियुक्ति गर्न सक्नेछ।"
 (२) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) र (४) थपिएकोछ :-
 "(३) यस ऐनबमोजिम दर्ता खारेज भएको सहकारी संस्थाको लिक्विडेटरको काम, कर्तव्य, अधिकार र पारिश्रमिक तथा लिक्विडेशन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ।"
 "(४) उपदफा (२) बमोजिम लिक्विडेटर नियुक्ति भएमा लिक्विडेशनको सम्पूर्ण खर्च प्रदेश सरकारले व्यहोर्नेछ।"
- २० **मूलऐनको दफा ८९ मा संशोधन:** मूल ऐनको दफा ८९ को,-
 (१) दफा शीर्षकमा रहेको "प्रादेशिक" भन्ने शब्दको सट्टा "प्रदेश" भन्ने शब्द राखिएकोछ ।
 (२) उपदफा (१)को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएकोछ:-

"(१) मन्त्रालयले प्रदेश निजामती सेवाको प्रशासन सेवाको अधिकृतस्तर नवौं/दशौं तह वा सो सरहको पदमा कार्यरत कर्मचारीलाई प्रदेश रजिष्ट्रारको रूपमा कार्य गर्ने गरी तोक्नेछ।"

(३) उपदफा (२) र (३) झिकिएकोछ।

२१ मूल ऐनको दफा ९० मा संशोधन: (१) मूल ऐनको दफा ९० को,-

(१) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएकोछ:-

"(१) यस ऐनमा अन्यत्र उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारको अतिरिक्त रजिष्ट्रारको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ:-"

(२) उपदफा संकेत गर्ने अङ्क "(१), (२), (३) र (४)" लाई खण्ड संकेत गर्ने अक्षरक्रमशः "(क), (ख), (ग) र (घ)" बनाईएकोछ।

(३) उपदफा (५) हटाई सोको सट्टा देहायको खण्ड (ड) राखिएकोछ :-

"(ड) अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिएबमोजिम हुनेछ।"

(४) उपदफा (५) पछि देहायको उपदफा (२) थपिएकोछ:-

"(२) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम रजिष्ट्रारलाई प्राप्त अधिकारहरूमध्ये आवश्यकता अनुसार केही अधिकार आफू मातहतका अधिकृतलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ।"

२२ मूल ऐनको दफा ९२ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ९२ को उपदफा (१) मा रहेको "एक चौथाई" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "पाँच" भन्ने शब्द राखिएकोछ।

२३ मूल ऐनको दफा ९३ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ९३ को उपदफा (१) मा रहेको "तोकिए बमोजिम" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "प्रचलित" भन्ने शब्द राखिएकोछ।

२४ मूल ऐनको दफा ९५ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ९५ को,-

(१) दफा शीर्षकमा रहेको "विषयगत संघले सुपरिवेक्षण गर्ने" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "संघले निरीक्षण तथा अनुगमन गर्नु पर्ने" भन्ने शब्दहरू राखिएकोछ।

(२) उपदफा (१) र (२) झिकी सोको सट्टा देहायको उपदफा (१) र (२) राखिएकोछ:-

"(१) संघले आफ्नो स्वीकृत कार्यविधि बमोजिम आफ्ना सदस्यको काम कारवाहीको निरीक्षण तथा अनुगमन गरी सोको प्रतिवेदन सहकारी रजिष्ट्रारको कार्यालयलाई दिनु पर्नेछ।"

"(२) उपदफा (१) बमोजिमको प्रतिवेदनमा देहायका विवरणहरू समावेश गर्नु पर्नेछ:-

(क) अनुगमन तथा निरीक्षण गरेको संस्था वा सङ्घको विवरण,

(ख) संस्था वा संघमा यो ऐन, यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम र विनियमको पालनाको अवस्था,

(ग) सदस्यहरूले प्राप्त गरेको सेवा सुविधाको अवस्था,

(घ) सदस्यहरूको सहभागिताको स्तर,

(ङ) संस्था वा सङ्घको आर्थिक र वित्तीय अवस्था तथा कोषको परिचालनको अवस्था,

(च) तोकिएबमोजिमका अन्य विवरण । "

(३) उपदफा (५) झिकी देहायको उपदफा (५) राखिएकोछः-

"(५) उपदफा (३) बमोजिम दिएको सुझाव वा निर्देशन सम्बन्धी विषय सङ्घको वार्षिक प्रतिवेदनमा समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।"

(४) उपदफा (६) मा रहेका "उपदफा (५) बमोजिम तयार गर्ने" भन्ने अङ्क र शब्दहरूको सट्टा "उपदफा (१) बमोजिमको" भन्ने अङ्क र शब्दहरू राखिएकोछ ।

२५ मूल ऐनको दफा ९६ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा ९६ को,-

(१) उपदफा (२) झिकिएकोछ ।

(२) उपदफा (३) को,-

(क) "उपदफा (१)" भन्ने शब्द र अङ्क पछि रहेको "र" भन्ने अक्षर र "(२)" भन्ने अङ्क हटाइएका छन् ।

(ख) खण्ड (च) को सट्टा देहायको खण्ड (च) राखिएकोछः-

"(च) सहकारी संस्थालाई विभिन्न सङ्घ संस्था तथा सरकारी निकायहरूसँगबाट प्राप्त वित्तीय सहयोग अनुदान तथा छुट सुविधा सदुपयोगको अवस्था,"

(ग) खण्ड (ढ) मा "दफा" भन्ने शब्दपछि रहेको "२०" भन्ने अङ्कको सट्टा "१९" भन्ने अङ्क राखिएकोछ ।

२६ मूल ऐनको दफा ९८ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा ९८ को,-

(१) दफा शीर्षकमा रहेको "संबन्धी व्यवस्था" भन्ने शब्दहरूको झिकी सोको सट्टा "गर्न सक्ने" भन्ने शब्दहरू राखिएकोछ ।

(२) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएकोछः-

"(१) सहकारी संस्थाले कानूनमा व्यवस्था भए बमोजिम विमा समितिबाट स्वीकृत योजनाको शर्त बन्देज अनुसार आफ्ना सदस्यहरूको बालीनाली वा वस्तुभाउ जस्ता योजनामा उल्लिखित कारणले भएको क्षतिको निश्चित अंशपूर्ति गर्ने गरी निर्धारित अधिकतम सीमा र शुल्कसम्मको आपसी सुरक्षण सेवा संचालन गर्न सक्नेछ ।"

२७ मूल ऐनको दफा ९९ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा ९९ को उपदफा (२) मा रहेको "प्रचलित नेपाल कानून" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "सहकारी सम्बन्धी संघीय कानून" भन्ने शब्दहरू राखिएकोछ ।

२८ मूल ऐनको परिच्छेद-१८ मा संशोधनः मूल ऐनको परिच्छेद-१८ को परिच्छेद शीर्षकमा "वा" भन्ने अक्षर पछि रहेको "संघको व्यवस्थापन" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "सङ्घ" भन्ने शब्द राखिएकोछ ।

२९ मूल ऐनको दफा १०० मा संशोधनः मूल ऐनको दफा १०० को सट्टा देहायको दफा १०० राखिएकोछः

"१००. संस्था वा सङ्घ समस्याग्रस्त भएको घोषणा गर्न सक्नेः (१) यस ऐनबमोजिम गरिएको निरीक्षण वा हिसाब जाँचबाट कुनै संस्था वा संघमा देहायको अवस्था विद्यमान रहेको देखिएमा रजिष्टरले त्यस्तो संस्था वा संघलाई समस्याग्रस्त संस्था वा संघको रूपमा घोषणा गर्न मन्त्रालय समक्ष सिफारिस गर्नेछः-

- (क) सदस्यको हित विपरीत हुने गरी कुनै कार्य गरेको,
- (ख) संस्था वा संघले पुरा गर्नुपर्ने वित्तीय दायित्व पूरा नगरेको वा भुक्तानी गर्नुपर्ने दायित्व भुक्तानी गर्न नसकेको वा भुक्तानी गर्न नसक्ने अवस्था भएको,
- (ग) सदस्यहरूको बचत निर्धारित शर्त बमोजिम फिर्ता गर्न नसकेको,
- (घ) यो ऐन, यस ऐनअन्तर्गत बनेको नियम तथा विनियम विपरीत हुने गरी संस्था सञ्चालन भएको,
- (ङ) संस्था वा संघ दामासाहीमा पर्न सक्ने अवस्थामा भएको वा उल्लेखनीय रूपमा गम्भीर आर्थिक कठिनाई भोगिरहेको,
- (च) कुनै संस्था वा संघले सदस्यको बचत रकम फिर्ता गर्नु पर्ने अवधिमा फिर्ता नगरेको भनी त्यस्तो संस्था वा संघको कम्तीमा पच्चीस जना सदस्यहरूले रजिष्ट्रार समक्ष निवेदन दिएकोमा छानविन गर्दा खण्ड (क) देखि (ङ) सम्मको कुनै अवस्था विद्यमान भएको देखिएको।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सिफारिस प्राप्त भएमा त्यस्तो संस्था वा संघलाई मन्त्रालयले समस्याग्रस्त संस्था घोषणा गर्न सक्नेछ।

(३) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रचलित कानून बमोजिम प्रदेश सरकारले गठन गरेको आयोगले कुनै संस्था वा सङ्घलाई समस्याग्रस्त संस्था वा सङ्घ घोषणा गर्न सिफारिस गरेमा वा समस्याग्रस्त भनी पहिचान गरेकोमा वा त्यस्तो आयोगमा परेको उजुरी संख्या, औचित्य समेतको आधारमा मन्त्रालयले त्यस्तो संस्था वा सङ्घलाई समस्याग्रस्त संस्था वा सङ्घ घोषणा गर्न सक्नेछ।"

३० मूल ऐनको दफा १०१ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १०१ को सट्टा देहायको दफा १०१ राखिएकोछ :-

"१०१. समस्याग्रस्त संस्था वा सङ्घको व्यवस्थापन: (१) यस ऐनबमोजिम कुनै संस्था वा सङ्घलाई समस्याग्रस्त संस्था वा सङ्घको रूपमा घोषणा गरिएकोमा त्यस्तो समस्याग्रस्त संस्था वा सङ्घको सम्पत्ति व्यवस्थापन तथा दायित्व भुक्तानी लगायत अन्य व्यवस्थापनको लागि मन्त्रालयको प्रस्तावमा प्रदेश सरकारले नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्नेछ।

(२) समस्याग्रस्त संस्था वा सङ्घको व्यवस्थापनका लागि व्यवस्थापन समितिको गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार तथा त्यस्तो संस्था वा सङ्घको व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था सहकारी सम्बन्धी संघीय कानूनबमोजिम हुनेछ।"

३१ मूल ऐनको दफा १०२ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १०२ झिकिएकोछ ।

३२ मूल ऐनको दफा १०३ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १०३ को सट्टा देहायको दफा १०३ राखिएकोछ:-

"१०३. कसुर र दण्ड सजाय: सहकारी सम्बन्धी कसुर र दण्ड सजाय सम्बन्धी व्यवस्था सहकारी सम्बन्धी संघीय कानून बमोजिम हुनेछ।"

- ३३ मूल ऐनको दफा १०५ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १०५ झिकिएकोछ ।
- ३४ मूल ऐनको दफा १०६ मा संशोधन:मूल ऐनको दफा १०६ को उपदफा (४) झिकिएकोछ ।
- ३५ मूल ऐनको दफा १०८मा संशोधन:मूल ऐनको दफा १०८ मा रहेको "(१)" भन्ने अङ्क हटाइएकोछ ।
- ३६ मूल ऐनको दफा १११ मा संशोधन:मूल ऐनको दफा १११ झिकिएकोछ ।
- ३७ मूल ऐनको दफा ११२ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ११२ झिकिएकोछ ।
- ३८ मूल ऐनको दफा ११३ मा संशोधन:मूल ऐनको दफा ११३ को उपदफा (१) झिकिएकोछ ।
- ३९ मूल ऐनको दफा ११४ मा संशोधन:(१) मूल ऐनको दफा ११४ को,-
 (१) उपदफा (२) मा रहेको "उपदफा २ को खण्ड" भन्ने अङ्क र शब्दहरूको पछि "(ग)," भन्ने अक्षर र कमा थपिएकोछ ।
 (२) उपदफा (२) को खण्ड (क) र (ख) झिकिएकोछ ।
- ४० मूल ऐनको दफा १२३ मा संशोधन:मूल ऐनको दफा १२३ रहेको "कर" भन्ने शब्दको अघि "सहकारी संस्थालाई लाग्ने" भन्ने शब्दहरू थपिएकोछ ।
- ४१ मूल ऐनको दफा १२९ मा संशोधन:मूल ऐनको दफा १२९ मा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धीभन्ने शब्दहरूको पछि रहेको "नेपाल" भन्ने शब्दको सट्टा "प्रचलित" भन्ने शब्द र तत्सम्बन्धमा भन्ने शब्दको पछि रहेको "जारी मापदण्ड र नेपाल राष्ट्र बैङ्कको वित्तीय इकाईबाट जारी भएका" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "सम्बन्धित निकायबाट जारी भएका मापदण्ड र" भन्ने शब्दहरू राखिएकोछ ।
- ४२ मूल ऐनको दफा १३० मा संशोधन:मूल ऐनको दफा १३० को दफा शीर्षक र दफामा रहेका नियम भन्ने शब्द पछिको ", मापदण्ड एवं निर्देशिका" भन्ने कमा र शब्दहरू झिकिएकोछ ।
- ४३ मूल ऐनको दफा १३० पछि दफा १३०क. थपिएकोछ:-
 "१३०क. मापदण्ड, निर्देशिका वा कार्यविधि बनाई लागु गर्न सक्ने:(१) यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको अधिनमा रही सहकारी संस्थाको दर्ता, सञ्चालन, एकीकरण तथा विभाजन र निरीक्षण तथा अनुगमन लगायतका काम कारवाहीलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार मापदण्ड, निर्देशिका वा कार्यविधि बनाई लागु गर्न सक्नेछ ।
 (२) उपदफा (१) बमोजिम मापदण्ड बनाउँदा सदस्यको बचत सुरक्षण तथा संस्थागत दिगोपनाको लागि अवलम्बन गरिएका अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता प्राप्त मापदण्डको आधारमा बचत तथा ऋणको मुख्य कारोवार गर्ने संस्था वा सङ्घको हकमा छुट्टै मापदण्ड बनाउन सकिनेछ ।
 (३) उपदफा (१) र (२) बमोजिमको मापदण्ड बनाउँदा आवश्यकता अनुसार नेपाल राष्ट्र बैंक र सम्बन्धित अन्य निकायको परामर्श लिन सकिनेछ ।"